

KATEHEZE ZA OFS

(2021 – 2022)

Duhovnost Frančiškovega svetnega reda

Uvod

Narodni svet OFS Slovenije predlaga krajevnim bratstvom, da v šolskem letu 2021/22 obravnavajo kateheze o duhovnosti OFS-a. Nastale so na podlagi predavanja, ki ga je imel br. Amando Trujillo Cano, TOR, na usposabljanju narodnih duhovnih asistentov OFS in FRAMA 11. novembra 2019 v Rimu. V uvodu najprej nekaj splošnih besed o krščanski duhovnosti, duhovnosti vernikov laikov ter frančiškovski duhovnosti.

1. Krščanska duhovnost

Čeprav je izraz *spiritualitas animae* obstajal v rimski filozofski sferi, koncept "duhovnosti" v svoji "abstraktni" obliki in v svoji krščanski teološko-pastoralni uporabi sega v patristično dobo. Izraza ne najdemo v Svetem pismu, se pa njegove vsebine dotaknejo posamezni poudarki iz njega. Sveti Pavel daje izrazu *spiritualis* (*pneumatikós*) točno določen in natančen pomen (prim. 1 Kor 15,44–45; 3,1-2)¹. J. M. García ta koncept razvija tako sintetično kot natančno:

V pavlinski sintezi pneumatikós pomeni preoblikovanega "duhovnega človeka", okrepljenega v Božjem Duhu in usmerjenega v polnost, kot tak nasprotuje sarkikósom (telesnemu) in psychikósom (psihičnemu), ter označuje človeka, osvobojenega strasti, sebičnosti, ponosa in "del" mesa«. Dinamizem Duha vodi duhovnega človeka k enotni usmerjenosti, k agape, radostni in čudoviti zvestobi (prim. Gal 5).

Cerkveni očetje pozneje razumejo duhovnost kot »življenje po Božjem Duhu« in kot »odprto napredovanje« k nadaljnjim spoznanjem v skladu z milostjo krsta v eshatološko perspektivo. V tem smislu je krščansko duhovnost mogoče razumeti kot "osebno usvajanje vere" (W. Kasper) ali kot "sprejeto Božjo besedo v njenem razvoju" (H. U. von Balthasar), ali pa tudi kot "življenje človeškega subjekta (posameznika in skupnosti), usmerjeno k Bogu po Kristusu pod delovanjem Duha in vstavljeno v skupnost vernikov, kjer posameznik zahvaljujoč posebni karizmi Duha (osebni in/ali skupnostni) živi svoj teološki obstoj vere, upanja in dobrotelčnosti, kot pričevanje božjega daru v zgodovinskem, kulturnem in družbenem okolju, v katerega je postavljen in v katerem deluje» (B. G. Iammarrone)².

Glede na to je zanimivo, da se spomnimo, kaj je papež Frančišek v okrožnici *Laudato si* (*Hvaljen, moj Gospod*) izjavil o skrbi za našo skupno hišo (24. 5. 2015) o "družbeni ljubezni" in njenem odnosu do duhovnosti:

¹ Podobno GARCÍA, Priročnik za teologijo duhovnosti, str. 52.

² B.G. IAMMARRONE, *La spiritualà francescana. Anima e contenuti. Una proposta cristiana di vita per il presente*, Padova, 1993, str. 13, citirano v GARCÍA, Priročnik za teologijo duhovnosti, str. 53.

Družbena ljubezen je ključ do pristnega razvoja: »Da bi postala družba bolj človeška, vrednejša človeka, je potrebno v družbenem življenju – na politični, gospodarski, kulturni ravni – zopet ovrednotiti ljubezen in jo spremeniti v trajno in najvišje pravilo delovanja.«³ V tem okviru nas, skupaj z zelo pomembnimi drobnimi vsakdanjimi dejanji, družbena ljubezen priganja k misli na velike strategije, ki bi učinkovino ustavile uničevanje okolja in spodbudile kulturo, ki bi s to skrbjo prežela celotno družbo. Ko kdo prepozna božje povabilo, naj z drugimi deluje v takšnem družbenem dogajanju, se mora zavedati, da to sodi v njegovo duhovnost, da je vaja v ljubezni; mora vedeti, da v takšnem svetu zori in se posvečuje. (Laudato si, 231)

2. Duhovnost vernikov laikov

Na podlagi zgornjih predpostavk lahko zdaj obravnavamo posebno vprašanje duhovnosti vernikov laikov. V ta namen je koristno sklicevati se na Kompendij družbenega nauka Cerkve (DNC)⁴, ki ga je leta 2004 izdal Papeški svet Pravičnost in mir. DNC poudarja razlikovalne elemente te duhovnosti:

Krščanski laiki so poklicani k oblikovanju laiške duhovnosti, ki jih bo kot nove ljudi, potopljene v božjo skrivnost, in kot člane družbe prerodila v svetnike in posvečevalce. Takšna duhovnost zida svet po Jezusovem Duhu: usposablja za gledanje onstran zgodovine, ne da bi jo odtujila; goji vročo ljubezen do Boga, ne da bi odtrgala pogled od bratov, ki jih celo vidi tako, kakor jih vidi Gospod, in tako ljubi, kakor jih ljubi on. To je duhovnost, ki ne trpi ne intimističnega spiritualizma ne družbenega aktivizma in se zna izražati v živahni sintezi, ki daje človeškemu bivanju enotnost, pomen in upanje, čeprav je to bivanje zaradi mnogih in različnih odnosov protislovno in razdrobljeno. Navdihnjeni s takšno duhovnostjo lahko krščanski laiki »kakor kvas od znotraj prispevajo k posvečenju sveta in tako predvsem s pričevanjem svojega življenja in z žarom svoje vere, upanja in ljubezni razodevajo Kristusa drugim.⁵ (DNC, člen 545)

Kompendij nadalje poudarja, da morajo verniki laiki uskladiti življenje in vero, svoje duhovno in moralno življenje ter izpolnjevati svoje družbene dolžnosti:

Krščanski laiki morajo svoje duhovno in nravno življenje krepiti z zorenjem v pristojnostih, ki so potrebne za opravljanje družbenih obveznosti. Poglobljanje notranjih spodbud in privzemanje sloga, ki je lasten prizadevanju na družbenem in političnem polju, sta sadova razgibane in trajne vzgoje, osredotočene predvsem na vzpostavljanje sožitja med zapletenim življenjem in vero. Po izkušnji verujoči namreč »ne morejo živeti dveh vzporednih življenj: z ene strani tako imenovano 'duhovno' življenje z njegovimi vrednotami in izkustvi; z druge strani pa tako imenovano 'svetno' življenje, torej življenje v družini, na delovnem mestu, v družbenih odnosih, v političnih in kulturnih dolžnostih.⁶(DNC, člen 546)

³ Papeški svet Pravičnost in mir, Kompendij družbenega nauka Cerkve, Ljubljana 2007, 582.

⁴ PAPEŠKI SVET PRAVIČNOST IN MIR, Kompendij družbenega nauka Cerkve.

⁵ Prim. Dogmatična konstitucija o Cerkvi čl. 31 (izv. Lumen gentium, v: AAS 57/1965, 36-37)

⁶ Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda O krščanskih laikih, št. 59 (izv. Chrisfideles laici, v: AAS 81 /1989/509).

Isti dokument določa sredstva za doseg omenjenega cilja:

Sinteza med vero in življenjem zahteva modro hojo, ki ji dajejo ritem proine ustreznih krščanskih itinerarijev: povezava z božjo besedo; liturgično obhajanje krščanske skrivnosti; osebna molitev; pristno cerkvenostno izkustvo, obogateno s posebno vzgojno službo modrih duhovnih voditeljev; vaja v socialnih krepostih in vztrajno prizadevanje za kulturno in poklicno izobraževanje. (DNC, člen 546)

3. Frančiškova duhovnost

Nauk o Cerkvii 2. vatikanskega cerkvenega zbora in dokument Krščanski laiki - Christifideles laici (1988) - nas opominjata, da so glavne točke laiške duhovnosti navzoče v Pravilih in Generalnih konstitucijah OFS in nam pred oči postavljata dejstvo, da je Vodilo OFS zrel plod 2. vatikanskega cerkvenega zbora in poznejšega razmišljanja, hkrati pa tudi zvest izraz frančiškove duhovne dediščine. Vodilo daje frančiškovski duh in izraz tem smernicam.⁷ Sinteza laiške in frančiškove duhovnosti je v Generalnih konstitucijah še konkretnjša.⁸

Na podlagi vsega tega br. Amando Trujillo Cano, TOR, predlaga naslednjo definicijo frančiškove duhovnosti, ki jo je izdelal prof. Wieslaw Block, OFM Cap: „Frančiškova duhovnost je krščanska izkušnja, ki so jo včeraj in danes živeli Frančiškovi v svojem zgodovinskem, kulturnem in cerkvenem kontekstu, navdihnena s krščansko in evangeljsko izkušnjo svetega Frančiška Asiškega ter osvetljena z vrednotami, ki so bile živete in intelektualno razvite skozi mogočno zgodovinsko in duhovno tradicijo Frančiškovih redov.“⁹

Deset pripravljenih katehez, ki sledijo, povzema glavne elemente duhovnosti Frančiškovega svetnega reda:

1. Življenje po evangeliju Jezusa Kristusa
2. Ljubezen do Božje besede
3. Živeti v duhu stalnega spreobračanja
4. Zvestoba navdihom Svetega Duha
Globoko občestvo s troedinim Bogom
5. Življenje v bratstvu
6. Cerkevna skupnost
7. Molitev, kontemplacija in zakramentalno življenje
8. Duhovnost družine in zakonske zveze
9. Dejavnost navzočnost v Cerkvii in svetu
10. Živeti evangeljsko uboštvo
Živeti upanje in evangeljsko radost

⁷ Prim. Pravilo OFS, 4-19.

⁸ Prim. GK OFS., 8-16 o načinu življenja in 17-27 o dejavni navzočnosti v Cerkvii in svetu.

⁹ BLOCK, W., Spiritualità francescana sistematica, PUA Tečaji, 2010, str. 8.